

Тема : Український народний одяг. Створення ескізів сучасного жіночого, чоловічого одягу з елементами народних традицій.

Тип уроку: комбінований.

Практична робота: створити ескіз сучасного жіночого або чоловічого одягу з елементами народних традицій.

Мета: розвивати інтерес до українського народного одягу як складової частини духовної культури українців; виховувати любов до українського мистецтва.

Завдання уроку:

- ознайомити учнів з традиційним українським народним одягом, його символікою, орнаментальними мотивами;
- закріпити вміння та навички в користуванні фарбами та графічними матеріалами при виконанні практичної роботи;
- створити ескіз сучасного жіночого або чоловічого одягу з елементами народних традицій

Мистецька абетка:

Декоративно-ужиткове мистецтво – вид мистецтва, суть якого полягає у виготовленні предметів, що мають художні якості і призначені для задоволення практичних потреб.

Вишивка – нашивання візерунків на тканину або шкіру різними видами ниток, бісером.

Орнамент - візерунок, побудований на ритмічному чергуванні і поєднанні геометричних елементів або стилізованих тварин чи рослинних мотивів.

Дизайн – художнє конструювання зручних і красивих предметів.

Хід уроку:

I. Актуалізація опорних знань та мотивація навчальної діяльності

Гра «Закінчи речення»

- Декоративно-ужиткове мистецтво – це...*(вид мистецтва, суть якого полягає у виготовленні предметів, що мають художні якості й призначені для задоволення практичних потреб, наприклад посуд, меблі, тканина, а також для прикрашання житла, парків, архітектурних споруд).*
- До видів декоративно-ужиткового мистецтва належать...*(розпис, різьблення, ткацтво, вишивка, народний живопис, гончарство, писанкарство, витинанка, лозоплетіння, флористика, художня обробка металу, виготовлення виробів із скла).*
- Орнамент – це..., він застосовується в... *(візерунок, побудований на ритмічному чергуванні й поєднанні геометричних елементів або стилізованих тваринних чи рослинних мотивів. Він застосовується в розмальовуванні стін будинків, прикрашанні ваз, глечиків, посуду, рушників, килимів, меблів, в оформленні одягу.)*
- Основними групами орнаментальних сюжетів є...*(геометричний, рослинний, зооморфний, антропоморфний).*
- Поясніть як ви розумієте слова: «Поважати свою історію»? *(поважати свою історію – значить не лише володіти певними знаннями про розвиток держави,*

військові походи, князів, а й знати культурну спадщину народу, його звичаї, традиції та передавати їх у спадок наступним поколінням.)

- У народі існує повір'я, що той, хто забув звичаї своїх батьків, карається людьми і Богом. І тільки знаючи ці традиції, ми зможемо передавати культурну спадщину свого народу нащадкам.

II. Повідомлення теми та завдань уроку

Оберегом людини в усі часи був одяг. Він прикривав її від холоду і від недоброго ока. Формування українського одягу – цього яскравого і самобутнього культурного явища – відбувалося протягом багатьох століть. Сьогодні на уроці, спираючись на українські традиції, ми з вами побуваємо в ролі художників-модельєрів і спробуємо створити ескіз сучасного жіночого або чоловічого одягу з елементами народних традицій.

III. Теоретичний матеріал

Перегляд матеріалу «Класифікація традиційного українського народного одягу кінця 19 – початку 20ст.»

Жіночий костюм:

- 1) сорочка;
- 2) клин;
- 3) уставка;
- 4) стан;
- 5) підставка;
- 6) комір;
- 7) хустка;
- 8) кожух;
- 9) манжет;
- 10) запаска;
- 11) капчурі;
- 12) постіли.

Чоловічий костюм:

- 1) шлик;
- 2) сорочка;
- 3) китиці;
- 4) чобіття;
- 5) комір;
- 6) петек;
- 7) черес;
- 8) манжети;
- 9) гаччі;
- 10) капчурі;
- 11) постіли.

Жіночий одяг складався з:

- Натільний одяг – сорочка.

Натільний одяг:

- **Натільний** – той, що одягали безпосередньо на тіло. Як чоловіки, так і жінки послуговувалися єдиним видом натільного одягу – сорочкою.

Нагрудний одяг

Нагрудний одяг носили поверх сорочки. Важливою функцією цього елемента вбрання, окрім покриття тіла, було увиразнення силуету і приховання недолків фігури, щоб наблизити її до тогочасного еталону краси. До речі, українці і досі не змінили своїх вподобань стосовно ідеалу фігури: широкоплечі парубки і тендітні, зі спокосливими формами й світлою посмішкою, дівчата. В основній масі нагрудний одяг представляли безрукавки:

- * "керсетки"
- * "кептари"

Нагрудний одяг – безрукавка (кептар, керсетка, лейбик тощо).

Жіночий стеговий одяг: запаска, плахта (частково зшитий розпашний, святковий одяг), горбочка (незшитий), спідниця, літник, димка, фартух (зшитий).

Головні убори: шнури, вінки звиті, очіпок, намітка, убрус, хустка.

Прикраси: намисто, дукачі, вироби з бісеру, каблучки.

Взуття: постоли, личаки, черевички, чоботи.

Чоловічий одяг складався з:

- Натільний одяг – сорочка.
- Чоловічий стеговий одяг: гачі, шаровари.

Верхній одяг: жупан, кирея, кожух (старовинний гуцульський верхній одяг з валяного сукна).

Пояси: крайки,

очкур,

пояс-рушник, черес.

Головні убори: брилі(солон'яники, повстяні або каракулеві шапки.

Взуття: постолы, личаки, чоботи.

Традиційне вбрання кожного народу є одним з найбільш масових видів його художньої творчості. Український народний одяг відрізняється простотою форм, стрункістю силуету, багатством і різноманітністю прикрас, насиченим колоритом. У ньому яскраво проявляється вміння народних майстрів за допомогою простих, логічних засобів органічно поєднувати практичність і красу. Багато творчої винахідливості і фантазії вклав у створення одягу український народ. Робота над вбранням була певною мірою проявом мрії про прекрасне, спробою відійти від важкої дійсності. Скажімо, вишивання – це було не просто ремесло, це прояв народного таланту, майстерності, обдарованості. Це був один з небагатьох моментів у житті селянки, коли вона могла висловити в гамі кольорів свою віру в краще майбутнє, оптимізм. Колорит нарядів багатьох районів України був світлий, білий, збагачений яскравими квітами вовняних плахт, запасок, поясів, вінків, червоного намиста і стрічок. Але при всій різноманітності крою, колористичних рішень, характерних для окремих районів України, чітко проявляється підпорядкування окремих локальних видів одягу та оздоблення єдиному художньому ансамблю.

- Яке розмаїття святкових нарядів !
- А що у них спільного? (*візерунки*)
- Як можна назвати по іншому? (*орнамент*)
- Характерною рисою українського традиційного одягу була його декоративність, яка досягала багатими вишивками, аплікаціями, різноманітним оздобленням. В одязі відображались особливості регіонів України. За вишивкою на сорочці, по тому, як її було скроєно, за головним убором можна було точно визначити, з якого регіону України людина.
- Загалом для традиційного українського костюма характерні геометричні та рослинні мотиви орнаменту.

- Сьогодні ми з вами попрацюємо модельєрами і сконструюємо сучасний жіночий або чоловічий одяг з елементами народних традицій.
- Одяг має бути практичним, зручним, красивим, стильним, з елементами українського національного костюма.

IV. Практична робота

розфарбувати готові фігурки, вже «одягнені» – завдання для дітей повільних і тих, у

кого труднощі з самостійним зображенням. Самим придумати орнамент.

«одягнути» фігурку, тобто самому придумати і намалювати вбрання.

зобразити фігуру людини у святковому одязі з елементами народних традицій.

Під час роботи ви маєте пам'ятати такі правила:

1. Продумайте та вирішіть, якими зробити деталі одягу: які орнаменти прикрашатимуть тканину, чи буде вона однотонна, чим буде оздоблений одяг.
2. Контрастні чи стримані кольори переважатимуть.
3. На чому буде акцентуватися увага.
4. Яке взуття, головні убори та прикраси доповнюватимуть одяг, щоб створити повноцінний ансамбль, костюм.
5. Олівцем працюйте легко, без натиску, щоб мати змогу виправити невдалі лінії, не завдаючи шкоди паперу.
6. Головна умова – наявність орнаменту в одязі.

V. Підсумок уроку та узагальнення навчальних знань

Виставка робіт

- Роботи завершено, враження від уроку яскраво втіленні у ваших творчих композиціях. Залишилось узагальнити наші знання. Для цього спробуємо відповісти на запитання:
- Які характерні частини народного костюма носили в Україні?
- Які традиційні українські прикраси актуальні й сьогодні?